

บทที่ 6

ความสัมพันธ์ระหว่างการพนันชนไก่กับบริบททางสังคมของภาคตะวันออก

การพนันชนไก่ในฐานะเป็นสิ่งสร้างทางสังคมนั้นเป็นกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กับชีวิตของคนในภาคตะวันออก ดังนั้น เราจึงถือว่าการพนันไก่ชนมีความสัมพันธ์กับบริบททางสังคมของภาคตะวันออกโดยออกเป็นมิติใหญ่ ๆ 3 ด้าน คือ

1. การชนไก่กับบริบททางเศรษฐกิจ
2. การชนไก่กับบริบททางการเมือง
3. การชนไก่กับบริบททางวัฒนธรรม

การชนไก่กับบริบททางเศรษฐกิจ

ตามที่ทราบกันดีจากการศึกษาในบทที่ 4 ของวิทยานิพนธ์นี้เราพบว่าไก่ชนมีความสัมพันธ์กับชีวิตทางเศรษฐกิจของคนในภาคตะวันออกมาตั้งแต่อดีต เช่น ในช่วงเศรษฐกิจฝืดเคืองขึ้นนั้นเราพบว่า ไก่ชนมีความสัมพันธ์กับชีวิตเศรษฐกิจที่เน้นการหาเงินของคนในภาคตะวันออกดังคำพังเพยที่ว่า “เสร็จการหาเงิน ก็กลับปลานไก่” เป็นต้น ในภาพเศรษฐกิจปัจจุบันที่มีลักษณะเป็นเศรษฐกิจแบบตลาดเราจะพบว่าไก่ชนไม่ใช่เป็นเพียงกิจกรรมเพื่อความบันเทิงแต่ได้ถูกวางไว้เป็นอาชีพเพื่อตลาดคือ เพื่อการซื้อขายดังจะเห็นได้จากกรณีศึกษาที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ดังนี้

ในกรณีศึกษาของนายอนันต์ วิเศษรัตนพงษ์ นายพงษ์กร เอื้อพรพาณิชย์ และนายกิตพงษ์ โชคชันวานิช เราพบว่า ได้ใช้ไก่ชนเลี้ยงเป็นอาชีพเพื่อหารายได้ในปัจจุบันคือ

กรณีศึกษา นายอนันต์ วิเศษรัตนพงษ์ อาชีพหลัก เป็นเจ้าของเรือประมง จังหวัดระยอง อาชีพเสริมเปิดฟาร์มเลี้ยงไก่ชน (ตาวิเศษ) เลี้ยงไก่ชนมา 11 ปี มีอาชีพทำประมงแต่ชอบไก่ชน เพราะมองว่ากีฬาเกือบทุกอย่างสามารถโกงได้ แต่การชนไก่ไก่ที่เป็นสัตว์ไม่รู้จักการโกง ไก่เวลาชนกันเนื่องจากเป็นธรรมชาติของไก่ที่จะชนกันไม่ได้เลี้ยงหรือเพาะพันธุ์ไก่ให้มีนิสัยก้าวร้าว ไม่จำเป็นต้องฝึกให้สู้กัน ไก่ชนก็จะสู้กันอยู่แล้ว ไม่เหมือนกีฬาอย่างอื่น เช่น มวย ที่บางครั้งมีการล้มมวยเพื่อผลประโยชน์จากการพนัน ไก่ที่เลี้ยงส่วนใหญ่จะเป็นไก่สายพันธุ์พม่าหรือพม่าลูกผสม มีปากท่อยาว การเลี้ยงจะเลี้ยงเพื่อขายเป็นส่วนใหญ่ ไก่ชนลูกหนุ่มที่มีลิ้นชั้นเชิงดีจะขายในราคาไม่ต่ำกว่าตัวละ 5,000 บาท ไก่ชนบางตัวที่มีลักษณะเด่นอาจขายได้ถึงตัวละ 20,000 บาท สำหรับต้นทุนของไก่นั้น ต้นทุนที่สูงที่สุดคือพ่อพันธุ์ไก่ชน พ่อไก่ชนต้องมีประวัติหรือต้องชนะเลิศจากสนามชนไก่มาไม่น้อยกว่าสองถึงสามครั้ง ยิ่งในการชนมีเงินเดิมพันสูงเท่าใดราคาของไก่นั้นตัว

นั่นก็จะเพิ่มตามราคาที่เคยพนัน สมมติว่าไก่แดงตีชนะจากสนามเกิดไทโดยชนะเงินเดิมพันมา 200,000 บาท ถ้าจะขายก็ต้องขายไม่ต่ำกว่า 200,000 บาท ซึ่งสำหรับคนที่ชนะเดิมพันมาส่วนใหญ่จะไม่ยอมขายให้ยกเว้นคนที่สนิทหรือพรรคพวกเท่านั้น แต่จะมีข้อตกลงว่าถ้าได้ลูกไก่ชนมาต้องแบ่งให้ 1-2 ตัว สำหรับตนเองถ้ามีเวลาว่างหรือพรรคพวกมาชวนก็จะนำไก่ที่เลี้ยงไปตีตามสนามชนไก่ เช่นที่แสนตุงหรือสระบุรี เพราะเป็นสนามใหญ่ทำให้สนุกและได้รสชาติดี ขณะเดียวกันถ้าไก่ที่นำไปชนได้รับชัยชนะกลับมา จะเป็นการโฆษณาให้กับฟาร์มของตนว่ามีไก่เก่งเพียงใด ซึ่งจะเป็นการรับประกันคุณภาพของลูกไก่ชนจากฟาร์มของตนว่า ไก่ชนที่ขายมาจากสายพันธุ์พ่อที่เก่งเพียงใด

กรณีศึกษานายพงศกร เอื้อพรพาณิชย์ อยู่ภาคตะวันออกจังหวัดระยอง เคยเป็นนักพนันมีซุ้มเลี้ยงไก่ชนเดินสายนำไก่ไปชนตามสนามต่าง ๆ เกือบทั่วประเทศไทย สมัยนั้นจะไปเป็นกลุ่มมีพรรคพวกประมาณ 6-7 คน รวมตัวกันไป ตนเองจะเป็นนายทุนหาซื้อไก่มาเลี้ยง เมื่อเลี้ยงจนไก่แข็งแรงมีกำลังเต็มที่จะนำไก่ชนไปตระเวนตีตามสนามชนไก่ใหญ่ ๆ ทั้งในภาคตะวันออก ภาคกลางหรือภาคอีสาน บางครั้งเลยไปถึงภาคใต้ตอนบน เช่นที่จังหวัดนครปฐม เล่นพนันทุกราคา บางครั้งไก่ที่ชนะเดิมพัน 5 แสน 8 แสนต่อตัว ยิ่งเล่นพนันเงินที่มีในธนาคารตัวเลขก็ลดลงจนสุดท้ายแทบจะไม่เหลือเลย ตนเองคิดว่าถ้ายังเล่นพนันต่อไปคงหมดตัวและเป็นหนี้แน่ ๆ แต่ด้วยที่ตนเองอยู่ในวงการไก่ชนมาเกือบ 10 ปี คิดว่าอนาคตของไก่ชนถ้าทำเป็นธุรกิจย่อมประสบความสำเร็จ จึงหันมาเลี้ยงไก่ชนขาย เริ่มเลี้ยงไก่สายพันธุ์ปาก้อยซึ่งเป็นที่ยอมรับของบรรดาผู้เลี้ยงไก่ชนในเวลานั้น ต่อมาไก่พม่าเข้ามามีบทบาทในวงการไก่ชนมากขึ้น จึงหันมาเลี้ยงไก่ลูกผสมไทยพม่าแทน ไก่ลูกผสมไทยพม่าเป็นที่ต้องการของคนเลี้ยงไก่ชน ทุกวันนี้ไก่ที่ได้มาจากการผสมพันธุ์ที่ฟาร์มไม่พอขาย ไก่หนุ่มที่โตพอขายหมดทุกออก ชื่อเสียงเป็นเรื่องสำคัญที่สุดสำหรับคนที่เพาะพันธุ์ไก่ชนคุณภาพและพ่อพันธุ์ไก่ชนต้องได้รับการยอมรับจากผู้เลี้ยงไก่ชน ราคาไก่หนุ่มที่ลูกค้ามาเลือกซื้อจากฟาร์มเป็นราคาที่ตั้งไว้โดยไม่มีส่วนลด ไก่ชนเป็นผลผลิตที่ผู้ผลิตสามารถตั้งราคาได้เอง ผู้ซื้อไม่มีอำนาจในการต่อรองราคา ถูกใจก็ซื้อไปไม่ต้องต่อรองราคา ต้องยอมรับว่าหากผู้เลี้ยงไก่ชนขายไม่คิดเรื่องการเล่นพนัน ผู้เลี้ยงไก่ขายจะมีความมั่นคงของรายได้ที่เป็นกอบเป็นกำ การลงทุนในตอนแรกอาจจะสูงบ้าง โดยเฉพาะต้องหาซื้อไก่ชนที่ชนะจากสนามและมีประวัติการชนที่ดี ลูกค้าจะหาซื้อลูกไก่หนุ่มที่มาจากสายพันธุ์ของพ่อไก่เก่งที่มีประวัติการชนชนะมาเท่านั้น ยิ่งพ่อไก่ชนเคยชนะจากสนามใหญ่และชนะเงินเดิมพันสูงเท่าใด ราคาของลูกไก่หนุ่มที่ได้จากพ่อพันธุ์นั้นก็ยิ่งสูงตามขึ้นไป ต้นทุนของการเลี้ยงไก่ชนนอกจากราคาพ่อพันธุ์ที่สูงแล้วอย่างอื่น ๆ ไม่ว่าค่ายา อาหารที่เลี้ยงก็ไม่มากนักเลย จะมีค่าใช้จ่ายเฉพาะคนเลี้ยงหรือมือน้ำที่เป็นพี่เลี้ยง

ในการปล้ำไก่ให้เป็นนักสู้ที่เก่งในสังเวียน พ่อพันธุ์ไก่ชนหนึ่งตัวสามารถผสมพันธุ์แม่ไก่ได้มากกว่า 5 ถึง 6 ตัว อายุก็อยู่ได้นานกว่า 3 ปี ผลลัพธ์ที่ได้จึงคุ้มกับการลงทุนมาก

กรณีศึกษานายกิตพงษ์ โชคชันวานิช เจ้าของฟาร์มไก่ชนที่ส่งขายให้หนุ่มไก่ชนในภาคตะวันออก ในสมัยก่อนเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2542 ตนเองเป็นนักพนันไก่ชน เลี้ยงไก่ชนเพื่อนำไปตีเดิมพันตามแหล่งพนันบ้นไก่ต่าง ๆ ไม่ทำอาชีพอื่นนอกจากเล่นพนันไก่ชนอย่างเดียวเป็นเวลาประมาณ 3 ปี หลังจากนั้น 3 ปีปรากฏว่า การเล่นพนันไก่ชนที่ผ่านมตลอดระยะเวลา นั้นไก่ที่นำไปชนตามบ่อนพนันต่างๆ ส่วนใหญ่จะมีผลชนะมากกว่าแพ้ ไก่ชนชนะกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ แต่สิ่งที่เกิดกับตนเองคือ ไม่มีเงินเหลือจากการพนันทั้ง ๆ ที่ส่วนใหญ่จะเป็นฝ่ายที่ได้เดิมพัน เมื่อคิดดูจึงรู้ว่าการที่เล่นพนันได้เงินมาแล้ว จะมีค่าใช้จ่ายที่ไม่คาดคิด เช่น ได้พนันมากก็จะเลี้ยงเหล้า อาหารพรรคพวกหรือคนในชุม ต้องให้เงินรางวัลมีอน้ำที่เป็นพี่เลี้ยง ไก่ชน ต้องจ่ายเงินเดือนคนเลี้ยงไก่ชน คนปล้ำไก่หรือคนที่กราดน้ำไก่ชนทุกวัน เมื่อชนะมาก็ต้องมีรางวัลให้พวกพี่เลี้ยงไก่ชน ต้องซื้ออาหารข้าวเปลือกมาเลี้ยงไก่ชน ต้องซื้อยาหรืออาหารบำรุงไก่ชน เวลาที่นำไปชนในสนามต้องซื้อยาได้ปหรือยาบำรุงให้ไก่กินนอกจากยาเพื่อรักษาไก่ชนแล้ว ยาได้ปแต่ละอย่างก็มีราคาแพงแต่ละขวดแต่ละเม็ดมีราคาหลายร้อยบาท หากแพ้ก็จ่ายเงินคนเดียว แต่ถ้าชนะก็ต้องแจกลูกน้อง ดังนั้นไก่ชนถึงจะชนะมากกว่าแพ้แต่ก็ใช้จ่ายมากด้วย บางครั้งต้องหาซื้อไก่ที่มีลีลาหรือฝีเท้าแข็งดีตีแรงในราคาแพง ๆ มาเพื่อจะได้มีไก่เก่งไว้ตีเดิมพันต่อไป หลังจากเล่นพนันไก่ชนอยู่ถึง 3 ปี ปรากฏว่าเงินสดที่เก็บไว้ในธนาคารร่อยหลอกลงเกือบหมด ทำให้ต้องหยุดเล่นพนันในที่สุด

เมื่อเลิกเล่นพนันไก่ชนแต่ยังรักการเลี้ยงไก่ชนอยู่ จึงหันมาเพาะเลี้ยงไก่ขายให้กับผู้เล่นไก่ชนแทนการเล่นพนัน ปัจจุบันเลิกเล่นพนันแต่บางครั้งเมื่อจำเป็น บางครั้งต้องนำไก่ตัวเก่งไปตีเดิมพันตามบ่อนหรือสนามไก่ชนต่าง ๆ เพื่อให้คนรู้ว่า มีไก่เก่งที่เป็นพ่อแม่พันธุ์ที่เพาะลูกไว้ขาย คนซื้อไก่ชนจะคำนึงถึงแค่สายพันธุ์ของไก่ที่ซื้อว่าต้องมีพ่อแม่ที่เป็นไก่เก่งชนะมาก่อน ยิ่งชนะมาหลายสนามและชนะเดิมพันสูงยิ่งทำให้ลูกไก่ที่ได้มามีราคาแพงยิ่งขึ้น การที่มีไก่เก่งราคาแพงเป็นพ่อแม่พันธุ์ทำให้คนในวงการรู้จักและทำให้มีชื่อเสียงว่าเป็นชุมที่มีไก่เก่ง ๆ ไว้ขาย นักเล่นไก่ชนจะมีคิดว่า “เล่นมวยให้คู่ค่าย เล่นไก่ให้คู่ชุม” ดังนั้นการทำให้ชุมมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของคนในวงการจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

ในการเลี้ยงไก่ชน จะเลี้ยงไก่สายพันธุ์ผสมที่มีมากและเป็นที่นิยมได้แก่ ไก่สายพันธุ์ไทยผสมพม่า ไม่ว่าจะเป็นพม่าร่าง พม่าม้าล่อต่างได้รับความนิยมสูงในวงการไก่ชนในปัจจุบัน ไก่ที่เลี้ยงไว้ในฟาร์มจะมีการแบ่งให้พรรคพวกนำพ่อแม่พันธุ์ไปเพาะลูกไก่ เมื่อได้ลูกไก่จากพ่อแม่ที่นำไปเลี้ยงก็จะรับซื้อคืนมา คนที่ฝากพ่อแม่พันธุ์แม่พันธุ์ไก่ชนให้เลี้ยงจะมีจำนวนมากเพราะความต้องการลูกไก่ชนมีจำนวนมาก ลูกไก่ที่ได้จะเลี้ยงจนอายุได้ประมาณ 8-9 เดือน จะถูกส่งไปขาย

ให้กับผู้เลี้ยงไก่ชนทั่วประเทศทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้ตอนบน ในภาคตะวันออกนอกจากที่จังหวัดระยองยังมีลูกค้าที่จังหวัดฉะเชิงเทราที่เป็นชุมไก่ชนขนาดใหญ่ พวกชุมจะสั่งซื้อไก่หนุ่มจากทางฟาร์มโดยไม่ต้องมาคว่ำรูปร่างหรือลักษณะเป็นอย่างไร ส่วนใหญ่จะรู้ว่าชุมไหนชอบหรือต้องการไก่ชนลักษณะใด ลูกค้าจะเชื่อใจเพราะซื้อขายกันมานาน

ในการหาพ่อแม่พันธุ์ไก่ชน ตนเองจะไปตามสนามชนไก่หรือบ่อนไก่ชนรวมทั้งชุมไก่ชนที่รู้จัก จะขอซื้อไก่ที่ชนะจากเจ้าของ โดยจะใช้ประสบการณ์ความชำนาญในการคัดเลือกไก่ ข การเลือกซื้อไก่ชนบางครั้งนอกต้องกำหนดว่าไก่ต้องตีชนะมาแล้ว ยังต้องคว่ำไก่ที่จะซื้อตีคมนาไหน มีลีลาอย่างไร ลูกค้าที่ซื้อไก่จากตนเอง แต่ละชุมหรือแต่ละคนจะมีความชื่นชอบหรือมีความต้องการที่แตกต่างกัน ตนเองจึงมีความจำเป็นในการคัดเลือกไก่ให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า บางครั้งไก่ที่ซื้อได้มาแล้วถ้าลูกค้าหรือมีลูกค้าสั่งไว้แล้ว จะไม่นำกลับไปเลี้ยงเป็นพ่อแม่พันธุ์ แต่จะขายต่อให้กับลูกค้าเลย ตนเองจะมีกำไรจากการขายโดยในบางโอกาส หากได้ไก่ที่เก่งในราคาไม่แพงนัก จะขายได้กำไรสูงเพราะความต้องการของลูกค้าที่พอใจกับไก่ที่ได้ไป ผู้ที่หาไก่ชนมาขายให้กับนักพนันไก่ชนมีหลายพวก ในแต่ละพื้นที่จะมีคนที่มืออาชีพหาซื้อไก่ชนขายให้กับลูกค้า แต่คนนั้นต้องมีความซื่อสัตย์ไม่เอาไก่ที่ดีแพ้มาขาย เพราะไก่ที่เคยแพ้ในการต่อสู้จะไม่มีทางตีชนะไก่ตัวอื่นอีกเลย อาจเพราะไก่ที่แพ้เกิดความกลัวหรือเคยเจ็บปวดในการชนมาก่อน จึงไม่ยอมสู้หรือสู้แต่ในที่สุดก็จะวิ่งหนีตามที่เคยหนีมานั่นเอง คนที่มีอาชีพนี้ในภาคตะวันออกมาอยู่พอสมควรแต่ที่ยอมรับของคนในวงการไก่ชนจะมีเพียงไม่กี่คนเท่านั้นว่าหาไก่ได้เก่งและมีความจริงใจต่อคนซื้อไม่หลอกลายไก่โกโล “ไก่เนื้อที่ขายตามตลาด เรียกว่าไก่โกโล”

ในวงการไก่ชนยังมีแต่ยังมีคนประเภทพิเศษอีกพวกหนึ่งที่เรียกว่า “แมวมอง” คนพวกนี้จะหาซื้อไก่ชนตามชุมหรือแหล่งไก่ชนต่าง ๆ โดยใช้ประสบการณ์และความชำนาญในการคัดเลือกหาซื้อไก่เก่ง เมื่อได้ไก่ที่ลูกใจหรือเป็นไก่ที่มองดูแล้วว่าเป็นไก่ที่มีฝีมือดี คือ เป็นไก่เก่ง จะขายต่อให้กับลูกค้าที่ต้องการ คนพวกนี้จะมีลูกค้าประจำอยู่ในมือ เมื่อได้ไก่อมาจะขายต่อเพื่อหาผลกำไรอีกทอดหนึ่ง บางครั้งถ้าโชคดี อาจซื้อไก่ที่ลูกใจในราคาเพียงไม่กี่พันบาทแต่จะขายได้ถึงหนึ่งหมื่นหรือสองหมื่นบาท (พงศกร เอื้อพรพาณิชย์, สัมภาษณ์, 7 ตุลาคม 2555)

ในการเลี้ยงไก่ชนเพื่อตลาดในภาคตะวันออกนั้นไม่ได้จำกัดอยู่แต่เฉพาะตลาดภายในประเทศเท่านั้น แต่ยังขยายไปสู่ตลาดต่างประเทศด้วย กล่าวคือ ในสถานการณ์ปัจจุบันสังคมได้ถูกร้อยรัดด้วยกระแสโลกาภิวัตน์ การผลิตเพื่ออยู่เพื่อกินเท่านั้นยังนับว่าไม่เพียงพอ ดังนั้นหนึ่งครัวเรือนสองวิธีการผลิตจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะทำให้เกิดความเข้มแข็งขึ้นในชุมชน หากจะเลี้ยงไก่เพียง

เพื่อบริโภคนั้นชาวไถ่มีศักยภาพที่จะทำได้ไม่มากนัก การผลิตเพื่อขายนั้นเป็นรายได้ที่ยังไม่มากนักเมื่อเทียบกับรายได้หลัก แต่ถ้ามีระบบการจัดการที่ดี หาไก่ชนดีมีหลักในการพัฒนาสายพันธุ์ให้เป็นไก่ชนเก่ง หรือเป็นไก่สวยงามก็จะเกิดเป็นมูลค่าเพิ่ม ชาวบ้านขายไก่ชนหนึ่งตัวอาจนำเงินนี้ซื้อวัวได้หลายตัว ทั้งนี้เป็นการนำภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีติดตัวมาตั้งแต่เกิดมาปรับเปลี่ยนใช้ให้เหมาะสม และหากได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจังแล้วก็จะต้องสนองหนึ่งครัวเรือนสองวิธีการผลิตได้เป็นอย่างดี

การเลี้ยงไก่ชน สัตว์เศรษฐกิจที่มาแรงขณะนี้ นอกจากตลาดในประเทศที่ผู้เลี้ยงไก่หาซื้อไก่ชนที่มีความเก่งชั้นเชิงดีแล้ว ยังมีตลาดต่างประเทศอีกด้วย ตลาดต่างประเทศเป็นตลาดที่มีศักยภาพ มีแนวโน้มที่เติบโตมาก จากสถิติตัวเลขของกรมปศุสัตว์ ระบุว่า ปี พ.ศ. 2542 มีการส่งไก่ชนไทยไปต่างประเทศตลอดทั้งปี รวม 3,628 ตัว (คงไม่นับรวมที่เดินข้ามแดนชายแดน) ที่ส่งออกในลักษณะนำข้ามแดนไปโดยไม่เป็นทางการ ซึ่งส่วนใหญ่มีการลักลอบออกทางชายแดนมาเลเซีย แล้วส่งต่อไปยังประเทศต่าง ๆ เพราะเมื่อไก่ถึงมาเลเซียแล้วสามารถส่งต่อไปประเทศอื่นได้ ประเทศที่ส่งไปนั้นจากรายงานของกรมปศุสัตว์เช่นกันแจ้งว่าเมื่อปี 1999 มีการส่งไก่ชนไทยไป อินโดนีเซีย (3,513 ตัว) บรูไน (26 ตัว) กัมพูชา (20 ตัว) สหรัฐอเมริกา (6 ตัว) สำหรับประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย บรูไนฟิลิปปินส์ ที่เป็นประเทศเพื่อนบ้านเรา นิยมไก่ชนจากประเทศไทย เพราะไก่ชนไทยมีลีลาดี แข็งชนบุกตีจิกตีปากไว แข่งหน้าจัด ตีหุตีตาผลดี ข้อสำคัญมีน้ำอดน้ำทนดีเยี่ยม จึงเป็นที่ต้องการของผู้เลี้ยงในต่างประเทศ

นอกจากนี้ การชนไก่ยังสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตทางเศรษฐกิจของผู้นคนในภาคตะวันออกได้เป็นอย่างดี สภาพแวดล้อมที่ภาคตะวันออกอุดมไปด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติ ความสมบูรณ์ของพืชไร่ การเติบโตของอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวที่ภาคตะวันออกได้รับความนิยมจากทั้งคนไทยและคนต่างชาติ คนในภาคตะวันออกจึงมีฐานะทางการเงินที่ดีกว่าคนในภาคอื่น ๆ เช่น คนในภาคอีสานหรือภาคเหนือบางจังหวัด เมื่อคนมีเงินมากขึ้น การหาความสุขหรือสนุกสนานไม่ว่าจะเป็นการเล่นกีฬาหรือการพักผ่อนหย่อนใจก็ทำได้สะดวกขึ้น มีบางคนที่ชื่นชอบการเลี้ยงไก่ชน โดยเฉพาะคนที่หลงใหลการพนันทุกชนิด การพนันไก่ชนก็เป็นกีฬาอย่างหนึ่งที่มีอรรถรสสูงเพราะไม่ว่าการเชียร์ไก่ที่ต่อสู้กันในสนาม การที่ไก่ชนเป็นกีฬาที่ให้ความยุติธรรมแก่คนเล่นยกเว้นคนที่โกง ไก่ไม่สามารถสั่งให้แพ้หรือชนะได้ยกเว้นแพ้ชนะเอง ทำให้กีฬาชนไก่เป็นที่สนใจและได้รับความนิยมจากผู้พบเห็นมากขึ้นทุกวัน ยิ่งเศรษฐกิจดีการพนันไก่ชนก็ดีตามเศรษฐกิจที่ดีด้วย ดังนั้นจึงสามารถบอกได้ว่าไก่ชนเป็นเครื่องมือที่ชีวิตกระแสเศรษฐกิจของคนในภาคตะวันออกได้เป็นอย่างดี (ทวี นาทองลาย, สัมภาษณ์, 8 สิงหาคม 2555)

ถ้ามองถึงเรื่องเศรษฐกิจแล้ว จะเห็นว่าในสังคมหรือคนในวงการไก๋ชนที่เล่นการพนันหรือเลี้ยงไก๋ชนนั้น ถ้าหากการพนันมีจำนวนเงินลดน้อยลงย่อมแสดงให้เห็นว่า รายได้ทางเศรษฐกิจลดน้อยถอยลง แต่ถ้าคนยังเล่นพนันเป็นจำนวนเงินมากย่อมแสดงให้เห็นว่า คนยังมีรายได้สูง เศรษฐกิจของภาคตะวันออกยังคงดีอยู่ ฐานะทางการเงินของคนที่อยู่ในวงการไก๋ชนจึงเป็นเสมือนเข็มชี้ฐานะทางเศรษฐกิจทางสังคมได้ แต่อย่างไรก็ตามเท่าที่อยู่ในวงการไก๋ชนมากกว่า 10 ปี ยังไม่พบหรือเห็นว่าจะมีใครหรือซุ่มไหนที่สร้างฐานะความร่ำรวยให้กับตนเองได้เลย จะมีก็แค่พวกเลี้ยงไก๋ที่เป็นฟาร์มขนาดใหญ่ คนพวกนี้จะเลี้ยงไก๋ไว้ขายอย่างเดียวไม่สนใจเรื่องของการพนันแต่อย่างใด (ธนวิทย์ ผันลักษณ์, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2555)

ไก๋ชนยังสร้างรายได้นำเงินตราจากต่างประเทศเข้ามายังประเทศไทย สำหรับการส่งออกไก๋ชนที่มีชีวิต ได้มีการส่งออกในลักษณะที่ชาวต่างประเทศเดินทางมาคัดเลือกโดยชมการประลองชนให้เห็นความสามารถของไก๋ชนที่ตนพอใจ จึงตัดสินใจซื้อแล้วส่งออกไปยังประเทศของตน ราคาไก๋ชนจะไม่มีมาตรฐานขึ้นอยู่กับความเก่งของไก๋เป็นสำคัญ และความพอใจในราคาที่ผู้ซื้อและผู้ขายตกลงกันเอง การซื้อขายโดยวิธีที่ผู้ซื้อเดินทางมาคัดเลือกไก๋ชนด้วยตนเองแต่ละครั้ง ทำให้การซื้อขายหลักเน้นเฉพาะไก๋เก่งเป็นสำคัญ จึงเป็นโอกาสให้เกษตรกรไทยเพิ่มจำนวนการผลิตไก๋เก่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 10 มูลค่าการส่งออกไก๋ชนไทยปี พ.ศ. 2545

ลำดับ	ประเทศ	จำนวนตัว	มูลค่า (บาท)
1	อินโดนีเซีย	7,629	38,145,000
2	มาเลเซีย	345	1,725,000
3	สหรัฐอเมริกา	247	1,235,000
4	พม่า	45	205,000
5	เวียดนาม	112	560,000
6	สาธารณรัฐประชาชนลาว	185	630,000
7	กัมพูชา	229	1,145,000
8	บรูไน	44	200,000
9	ฝรั่งเศส	26	130,000
10	สาธารณรัฐอาหรับเอมิเรต	106	530,000

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ลำดับ	ประเทศ	จำนวนตัว	มูลค่า (บาท)
11	คูเวต	505	744,800
12	บาร์เรนห์	285	420,300
13	สาธารณรัฐประชาชนจีน	44	187,000
14	ไต้หวัน	12	60,000
15	ญี่ปุ่น	6	40,000
16	การต้า	14	45,000
17	โบลีเวีย	18	52,000
18	ฟิลิปปินส์	8	4,000
19	อื่น ๆ	0	0
รวม			46,058,100

ความสัมพันธ์ระหว่างไถ่ชนในภาคตะวันออกกับเศรษฐกิจยังมีลักษณะที่มีผลต่อเนื่อง (Linkage Effect) ตามมาที่สำคัญคือ การขยายตัวของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงไถ่ชน เช่น ร้านขายยาไถ่ชนและอุปกรณ์เกี่ยวกับไถ่ชน เป็นร้านเล็ก ๆ จำหน่ายยาและเวชภัณฑ์เกี่ยวกับการเสริมพลังให้กับไถ่ชนบำรุงไถ่ชน และมีอุปกรณ์เกี่ยวกับการเลี้ยงไถ่ชนทุกชนิด เวชภัณฑ์ และอุปกรณ์ต่าง ๆ มีราคาแพงมาก โดยเฉพาะ “ยาได้ป” ให้ไถ่ชนกิน บางชนิดมีราคาถึงขวดละ 4,000 บาท รายได้จากการขายเวชภัณฑ์และอุปกรณ์เกี่ยวไถ่ชন্দังกล่าวในวันเปิดบ่อนชนไถ่ครั้งหนึ่งสามารถขายได้ถึง 10,000 กว่าบาท เป็นต้น

ธุรกิจต่อเนื่องจากอาชีพการเลี้ยงไถ่ชนเราสามารถได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงไถ่ชนผู้วิจัยได้วิเคราะห์กรณีศึกษาที่สำคัญคือ กรณีศึกษาร้าน ส.บูรพาไถ่ชน ดังนี้ ร้าน ส.บูรพาไถ่ชน ซึ่งมีนายพงศกร เอื้อพรพาณิชย์ ได้ให้สัมภาษณ์ว่าตนเองเคยเป็นนักพนันมีซุ่มเลี้ยงไถ่ชนเดินสายนำไถ่ไปชนตามสนามต่าง ๆ เกือบทั่วประเทศไทย แต่เงินที่ได้จากการพนันยังนับวันยิ่งหมดลง เลยต้องเลิกแล้วหันมาทำอาชีพขายอาหารสัตว์ ยารักษาและยารักษาบาดแผลของไถ่ชนรวมทั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลี้ยงไถ่และการชนไถ่ นอกจากนี้ การขายอาหารและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับการเลี้ยงไถ่ชนของ ส.บูรพานั้นเป็นสินค้าที่มาจากผู้ผลิตและจำหน่ายพร้อมอาหารเสริมสำหรับไถ่ชนในประเทศไทยกระจายอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศไม่น้อยซึ่งมีอยู่ไม่น้อยกว่า 100 ราย ผู้ผลิตและจำหน่ายอาหารดังกล่าวที่นำมาขายในภาคตะวันออกก็มีรายชื่อ

ที่สำคัญดังเช่น

1. “กุสุมา” โรงงานที่ผลิตอยู่ที่ลำปาง นอกจากผลิตยารักษาของไถ่ชนยังผลิตอาหารเสริมและยาได้ไปด้วย ปัจจุบันยังเพาะพันธุ์ไถ่ชนเหล่าป่าก้อยขายให้กับผู้เลี้ยงไก่ในภาคเหนือ แต่ถ้ามียางของไถ่ชนที่จัดขึ้นตามที่แตกต่างกัน จะนำผลิตภัณฑ์ไปออกงานและนำไถ่ชนที่เพาะเลี้ยงไว้ไปจำหน่ายอีกด้วย
2. “ลำปำ” เจ้าของคือนายนัฐวัฒน์ สุวรรณลิขิต นอกจากผลิตอาหารเสริมและยารักษาของไถ่ชนยังมีฟาร์มเพาะพันธุ์และขายไถ่ชนด้วย
3. “ลำปำฟาร์ม” ของคุณจันทรา อดีตเป็นภรรยาของนายนัฐวัฒน์ ได้แยกทางและออกไปทำธุรกิจแบบเดียวกับลำปำ โดยหันกับบิดา
4. “ทวีชัย” ผลิตอาหารเสริมและยารักษาของไถ่ชนโดยเน้นขายที่บ้านประเภทสมุนไพรโบราณ เจ้าของชื่อนายทวีชัย ทองรวย
5. “ทวีทรัพย์” เป็นน้องชายของทวีชัย ชื่อ วีระพงษ์ ทองรวย ผลิตยาและอาหารเสริม
6. “สมใจ” เจ้าของชื่อเจ้ต้อง สามีชื่อนายพลธิกร กะจันทะ เป็นแพทย์แผนไทยโบราณ ผลิตยาและอาหารเสริมประเภทสมุนไพรโบราณ
7. “เสี้ยเล็ก” โรงงานอยู่ที่มินบุรี กรุงเทพฯ
8. “เอกไถ่ชน” ผลิตยาและอาหารบำรุงอยู่ที่ปราจีนบุรี
9. “ฉัตรสง่า” กลุ่มนี้เป็นของตระกูลหนูนกคืด เป็นลูกและหลานของ พลเอกอิสระพงษ์ หนูนกคืด
10. “ขุนศึก” เจ้าของคุณวรวิทย์ ผลิตยาบำรุงและยารักษาไถ่ชน
11. “ช้างมงคล 5 เชือก” เจ้าของคุณโอภาส ศรีเจริญชัย ผลิตยาสมุนไพรรักษาอาการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บของไถ่ชน

12. “ด็อกเตอร์” เจ้าของคุณรชต เสงูกรเกียรติกร ผลิตยาบำรุงยารักษาแผลไถ่ชน

13. “ยาได้ปแปดเซียน” เจ้าของคุณรุ่งเรือง ยิ่งเจริญ ผลิตยาได้ปไถ่ชน

ส่วนที่เป็นประเภทวัคซีนสำหรับป้องกันโรค มีบริษัทซีพีและบริษัทสหฟาร์ม เป็นบริษัทยักษ์ใหญ่เจ้าของฟาร์มไก่ที่ผลิตไก่เนื้อเพื่อการส่งออกและบริโภคภายในประเทศที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีห้องแล็บที่ทันสมัยใช้วิจัยและพัฒนาวัคซีนป้องกันโรคสัตว์ต่าง ๆ สำหรับสัตว์ของตนเอง

อาหารของไถ่ชนรวมถึงอาหารของไก่เนื้อที่กลุ่มเกษตรกรเพาะเลี้ยงยังทำได้ให้กับเกษตรกรที่เพาะปลูกพืชผลให้มีรายได้ที่ดี ผลผลิตจากข้าวโพดรวมถึงปลายข้าวที่หักและไม่เป็นที่นิยมบริโภคของคน ผู้ผลิตอาหารสัตว์ก็สามารถนำมาเป็นส่วนผสมที่สำคัญสำหรับทำอาหารสัตว์

ได้ ข้าวโพดที่แตกรวมถึงปลายข้าวหักจำนวนมากผู้เพาะปลูกสามารถขายผลิตผลทางการเกษตรของตนให้กับผู้ผลิตอาหารสัตว์ได้โดยไม่ต้องนำไปทิ้ง หรือขายแบบไม่ได้ราคา

นอกจากอาหารเสริมยารักษาและยาได้ที่ขายในท้องตลาดที่มีมูลค่าหลายร้อยล้านบาทต่อปี ยังมีสินค้าอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจไก่ชน เช่น สุ่มที่ใช้สำหรับครอบไก่ชนที่เลี้ยงไว้เพื่อไม่ให้ปะปนกับไก่ชนตัวอื่น การสานสุ่มทำให้เกิดอาชีพในท้องถิ่นของชนบทเกือบทุกพื้นที่มีป่าไผ่ ชาวบ้านมีรายได้จากการสานสุ่มมากกว่าเครื่องจักสานใด ๆ แหล่งผลิตจักสานใหญ่ที่สุดในภาคตะวันออกได้แก่ อำเภอนนทบุรี จังหวัดชลบุรีที่เป็นแหล่งผลิตเครื่องจักสานที่สำคัญแต่ในอนาคเมื่อไม้ไผ่หายากขึ้น สุ่มที่ทำจากไม้ไผ่จะเปลี่ยนไปเป็นสุ่มที่ทำจากหวดเหล็กและตาข่ายแทนที่ ปัจจุบันได้มีผู้ผลิตสุ่มที่ทำโครงสุ่มจากเส้นหวดและคลุมด้วยตาข่ายแต่ยังไม่เป็นที่นิยมมากนัก เนื่องจากราคาที่แพงกว่าสุ่มไม้ไผ่ถึงสองเท่า ไก่ชนนอกจากสร้างอาชีพจักสานแล้วยังสร้างอาชีพอีกมากมาย การตัดพรหมเพื่อใช้สำหรับการป้องกันเท้าของไก่ชน การทำกระเบื้องดินเผาที่ใช้ในการเผาไฟเพื่อนำความร้อนไปเซ็ดตัวไก่และกาน้ำเพื่อใช้สำหรับการให้น้ำไก่ ยังสร้างรายได้ให้กับผู้ผลิตมาโดยตลอด เตาถ่านและถ่านที่ใช้ติดไฟ เข็มและด้ายสำหรับเย็บแผลไก่ชน ผ้าเช็ดน้ำไก่ นวมใช้สำหรับการปล้ำไก่ให้แข็ง ถุงคลุมปีกไก่ชน มุ้งที่ครอบไก่ ตาข่ายกันไก่บินหนี และอื่น ๆ อีกมากมายที่สร้างรายได้ให้กับผู้ผลิตรวมถึงพ่อค้าที่ขายสินค้าเหล่านั้น

การเลี้ยงไก่ชนในอดีต นิยมให้จิ้งจกหรือกิ้งก่าเป็นอาหารเสริมกับไก่ชน จิ้งจกหรือกิ้งก่ามีโปรตีนสูงเหมาะสำหรับเป็นอาหารเสริมเพื่อบำรุงกำลังไก่ชน ในสมัยก่อนยาบำรุงหรือยาได้ปที่เป็นตัวยาสมัยใหม่ยังไม่มีผู้ผลิตหรือนำเข้ามาจากต่างประเทศ นอกจากจิ้งจกหรือกิ้งก่าแล้วปลาดุกยังมีสารอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายของไก่ชนด้วย ในสมัยโบราณผู้เลี้ยงไก่ชนจะใช้ยาสมุนไพรเพื่อรักษาไก่ชนที่ป่วยหรือเพื่อเป็นการบำรุงไก่ชนที่เลี้ยงไว้ ผิดกับในปัจจุบันที่มีทั้งยาฉีกยากินเพื่อรักษาไก่และบำรุงหรือได้ปไก่ชนด้วย เมื่อให้ไก่ชนกินจิ้งจกหรือกิ้งก่าแล้ววันรุ่งขึ้นหากจะนำไก่ออกชนในบ่อนหรือแหล่งชนไก่ ผู้เลี้ยงจะกล่าวคำที่กระเพาะอาหารตรงบริเวณหน้าอกของไก่ว่า ยังมีเศษอาหารหรือกากอาหารหลงเหลืออยู่ไม่ ถ้าพบหมายถึงไก่กินอาหารแล้วไม่ย่อย ไก่มีระบบย่อยอาหารที่รวดเร็วไม่เหมือนสัตว์ทั่วไป ดังนั้นถ้าไก่กินอาหารแล้วกินหูกข้าวโม่งอาหารยังไม่ย่อยแสดงว่าไก่มีอาหารป่วย ไม่ควรนำไปชน อยากรู้ก็ตามผู้ผลิตอาหารเสริมของไก่ชนจะผลิตอาหารที่ทำจากสมุนไพรหรือใช้วัสดุคืบตามธรรมชาติเช่น ปลาดุกเป็นส่วนผสมสำคัญของอาหารเสริมสำหรับไก่ชน

การชนไก่กับบริบททางการเมือง

ความสัมพันธ์ระหว่างการชนไก่กับบริบททางการเมืองในที่นี้ หมายถึง บทบาทของไก่ชนกับความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจระหว่างคนและกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคมของภาคตะวันออก รวมถึงความสัมพันธ์กับรัฐที่แสดงออกมาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ระเบียบ กฎหมาย นโยบาย ที่เกี่ยวกับไก่ชน เป็นต้น

ความสัมพันธ์ระหว่างการชนไก่ในภาคตะวันออกกับรัฐนั้นเชื่อมโยงกับการวางฐานไก่ชนเป็นกิจกรรมการพนัน เราพบว่า แต่เดิมนั้น การพนันหรือ กีฬาตีไก่ จะตีกันทั้งปี แต่ในช่วงหลัง สงคราม civile จนถึงออกพรรษา จะไม่ค่อยมีไก่ชนอาจจะเพราะเข้าหน้าฝน ไก่จะติดหัวง่าย เลยถือเป็นช่วงพักแข่งพักขายอยู่แต่ในซุ้มไก่เพื่อรอฤดูกาลใหม่หลังออกพรรษามหิดแล้ว กระทรวงมหาดไทยห้ามเปิดบ่อนไก่มาเกือบ 30 ปีแล้ว ตั้งแต่สมัยพลเอกสฤษดิ์ จิรโรจน์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพราะพลเอกสฤษดิ์ จิรโรจน์ ไม่ชอบอบายมุขและจำกัด ให้ตีไก่ได้เฉพาะ วันอาทิตย์เท่านั้นและไม่เกินสองวันต่อเดือน ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาความพยายามจากผู้ที่ชอบตีไก่ที่จะผลักดันให้มีการแก้ไขให้มีการเปิดบ่อนไก่แต่ก็ไม่เป็นผล สุดท้ายมาสำเร็จในยุคที่พรรคภูมิใจไทยมีอำนาจในกระทรวงมหาดไทย ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่า ด้วยการพนันชนไก่และกีดปลา พ.ศ. 2552 ฉบับนี้ซึ่งลงนามโดยนายชาวัฒน์ ชาญวิรุณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตั้งแต่วันที่ 6 สิงหาคม อนุญาตให้เปิดบ่อนไก่ได้โดยเสรีทั่วประเทศ ใครที่มีอายุ 35 ปี สัญชาติไทย ไม่เคยล้มละลาย ไม่เคยติดคุก ถ้าติดแต่พ้นโทษมาแล้ว เกิน 2 ปี ก็ขออนุญาตเปิดสนามชนไก่ได้ โดยขออนุญาตกับผู้ว่าราชการจังหวัด ในต่างจังหวัด ถ้าในกรุงเทพเป็นอำนาจของอธิบดีกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

การเปิดเสรีบ่อนไก่ชนหรือสนามไก่ชน และเพิ่มวันตีไก่ครั้งนี้ พรรคภูมิใจไทย น่าจะได้ประโยชน์ทางการเมือง ที่สามารถนำไปหาเสียงได้ว่า เป็นผลงานของพรรคที่ทำให้เปิดบ่อนไก่ได้ทั่วประเทศ จังหวัดหนึ่งจะเปิดสักบ่อนก็ได้ ไม่มีข้อจำกัดการชนไก่ แม้จะเป็นความโหดร้ายสำหรับคนจำนวนมาก แต่ก็มีคนอีกไม่น้อยในต่างจังหวัด ที่ชอบเลี้ยงไก่ชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. อบจ. และผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ส่วนใหญ่จะเลี้ยงไก่ชน คนเหล่านี้คือฐานคะแนนเสียงที่สำคัญในการเลือกตั้งแต่ละครั้งการเปิดเสรีบ่อนไก่ชน จึงเป็นกลยุทธ์ทางการเมือง

ในสมัยก่อนการเลี้ยงหรือเล่นพนันไก่ชนยังเป็นเรื่องที่ทางราชการไม่สนใจหรือเข้ามาดูแลอย่างใกล้ชิด จนมาถึงสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม การชนไก่เป็นเรื่องของคนในประเทศที่ยังไม่ศิวิไลซ์ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่ศิวิไลซ์มีการพัฒนาเท่าเทียมต่างชาติ จึงกำหนดให้การชนไก่ต้องขออนุญาตโดยใช้ พรบ. 2478 มากำหนดเพื่อบังคับให้การพนันในการชนไก่

ลดน้อยลง ซึ่งในยุคต่อ ๆ มาการชนไก่ยังเป็นเรื่องของสังคมของคนที่ยื่นชอบการชนไก่ ไม่ค่อยแพร่หลายหรือเป็นที่ยอมรับจากคนอื่น ๆ ในประเทศมากนัก จุดเปลี่ยนแปลงของวงการไก่ชนเริ่มในปี พ.ศ. 2540 ที่มีการพัฒนาสายพันธุ์ไก่ชนมากขึ้น (ธนวิทย์ ผันลักษณ์, สัมภาษณ์, 5 เมษายน 2555)

ในยุคพลเอกสืทธิไภษณในภาคตะวันออกเฉียงใต้ยังไม่มีเปลี่ยนแปลงมากนักจะมีก็แต่สนามหรือบ่อนไก่ชนที่ไม่สามารถเปิดเพิ่มเติมได้อีก การออกระเบียบสมัยนั้นด้านองค์โดยภาพรวมจะเห็นว่าเป็นเรื่องที่ผู้มีอำนาจไม่ต้องการให้มีการพนันไก่ชนหรือเป็นความรู้สึกไม่ชอบของคนเองจึงได้อออกระเบียบดังกล่าว

การออกกฎหมายหรือระเบียบที่ต้องการกำจัดให้บ่อนไก่สิ้นซากไปในที่สุด กลับทำให้บ่อนป่าเกิดขึ้นมากมาย ผู้เลี้ยงไก่ชนไม่สามารถหาบ่อนที่ถูกกฎหมายมาชนไก่ได้ก็หันไปชนในบ่อนป่าแทน เจ้าของบ่อนป่าที่เปิดโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายก็ต้องหาวิธีให้สามารถเปิดบ่อนไก่ชนได้โดยไม่ต้องถูกจับ สุดท้ายก็อาศัยอิทธิพลผู้มีสิทธิหรือเงินทองเพื่อให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองอำนวยความสะดวกหรือละเว้นไม่จับกุม ผลก็คือ นโยบายที่จะจำกัดบ่อนชนไก่ของพลเอกสืทธิ จิรโรจน์ และลดเรื่องการพนันอันเป็นนโยบายमुखของ ท่าน กลับไปส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายอิทธิพล มีการรับสินบนของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง มีการหลีกเลี่ยงกฎหมายอย่างชัดเจนมากขึ้น (ดาวรุ่ง พงทองคำ, สัมภาษณ์, 8 สิงหาคม 2555)

ผู้วิจัยพบว่า การจัดปรับความสัมพันธ์เชิงอำนาจ โดยการมีส่วนร่วมในการควบคุมบ่อนชนไก่โดยชุมชน ซึ่งเป็นไปในลักษณะการควบคุมร่วมกันสามารถทำได้กับบ่อนชนไก่แบบบ่อนป่าและบ่อนบ้านบางแห่ง โดยให้อำนาจการควบคุมอยู่ที่คณะกรรมการหมู่บ้านในการดูแลและติดตามตรวจสอบ จัดสรรผลประโยชน์สู่ชุมชน ทั้งการส่งเสริมการเลี้ยงไก่ การออกกฎหมายให้การเล่นชนไก่ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตจารีตประเพณีของชุมชน

ส่วนแนวทางการควบคุมโดยท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) นั้นที่มาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังผ่านระบบประชาธิปไตยแบบตัวแทน ที่เต็มไปด้วยระบบความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ต่างตอบแทนทางการเมือง แม้ว่าจะยังดูเลวร้ายแต่ก็เลวน้อยกว่าระบบอุปถัมภ์แบบเดิม เพราะบ่อนชุมชนยังมีช่องทางในการต่อรองเพิ่มมากขึ้นเพื่อแลกกับคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง แต่สถานการณ์ของชุมชนในปัจจุบัน การเมืองระดับชาติได้เจาะทะลวงเข้ามาถึงชุมชนแทบทุกแห่ง รวมถึงการเข้ามาผนวกการเมืองท้องถิ่นให้ขึ้นกับการเมืองระดับชาติ เปลี่ยนภาคประชาชนเหลือแค่มวลชนซึ่งเป็นฐานเสียงให้กับนักการเมืองเท่านั้น การเคลื่อนไหวต่อรองเพื่อตัวประชาชนเองทำได้ยากขึ้น ที่ทำได้อย่างมากที่สุดก็แค่เปลี่ยนผู้อุปถัมภ์ใหม่เท่านั้น

ส่วนความสัมพันธ์ไก่อันกับอำนาจในภาคตะวันออกซึ่งหมายรวมถึงอำนาจทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการนั้นเราจะพบว่า มีความสัมพันธ์กันคือ

เราพบว่า ในภาคตะวันออกจะเห็นได้ชัดเจนว่า ผู้เป็นเจ้าของสนามชนไก่ส่วนมากจะเป็นนักการเมืองในท้องถิ่นหรือหัวคะแนน ดังนั้น ความสัมพันธ์กับระบบอำนาจจึงชัดเจนยิ่ง นอกจากนี้ เจ้าของสนามชนไก่ยังต้องสายสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่รัฐเพื่ออาศัยการเกื้อหนุนช่วยเหลืออีกด้วย เจ้าของบ่อนป่าหรือแม้แต่สนามชนไก่ที่ได้รับอนุญาตจำเป็นต้องมีค่าใช้จ่าย (ส่วย) ให้กับผู้รักษากฎหมาย ความสัมพันธ์ดังกล่าวจึงเป็นการสร้างอิทธิพลโดยมิอาจปฏิเสธได้ (ดาวรุ่ง พงษ์ทองคำ, สัมภาษณ์. 8 สิงหาคม 2555)

ในระยะเวลา 40 ปีที่ผ่านมา เห็นว่าบ่อนไก่ในภาคตะวันออกมีอยู่ 2 ชนิด คือบ่อนป่าที่เปิดตามแห่งที่ไกลจากชุมชน และบ่อนที่มีใบอนุญาตตามกฎหมาย แต่บ่อนทั้งสองประเภทต้องมีเครือข่ายในวงราชการ คนที่เปิดบ่อนบางคนเป็นคนที่มียศพลอาจเป็นนักการเมืองในท้องถิ่นหรือนักการเมืองระดับประเทศ บางคนเป็นหัวคะแนนหรือเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพราะการเปิดบ่อนชนไก่ถ้าไม่เป็นคนที่ยังคงยอมรับหรือเป็นคนที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ อุปสรรคจะมีมากหรือมีปัญหากจากคนที่มียศหรือแม้แต่คนในพื้นที่อาจมาเล่นพนันแล้วถูกดักในการพนัน ดังนั้นถ้าเจ้าของบ่อนไม่มีอำนาจหรือบารมีพอสมควร ปัญหาและอุปสรรคก็จะมีมากจนบางครั้งไม่สามารถดำเนินธุรกิจต่อได้เลย ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ่อนกับเจ้าหน้าที่รัฐ จึงต้องประสานกับตำรวจท้องที่ ปศุสัตว์ ตลอดจนฝ่ายปกครอง และเป็นไปตามลำดับจนถึงระดับจังหวัด ซึ่งแต่ละขั้นตอนต้องใช้เวลาและมีค่าใช้จ่าย (ทวี นาทองลาย, สัมภาษณ์, วันที่ 8 สิงหาคม 2555)

นอกจากนี้ เจ้าของสนามชนไก่ยังต้องสายสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่รัฐเพื่ออาศัยการเกื้อหนุนช่วยเหลืออีกด้วย เจ้าของบ่อนป่าหรือแม้แต่สนามชนไก่ที่ได้รับอนุญาตจำเป็นต้องมีค่าใช้จ่าย (ส่วย) ให้กับผู้รักษากฎหมาย ความสัมพันธ์ดังกล่าวจึงเป็นการสร้างอิทธิพลโดยมิอาจปฏิเสธได้ เจ้าของสนามไก่อันรวมถึงเจ้าของบ่อนป่าทุกแห่งต้องจ่ายเงินให้กับเจ้าหน้าที่เพื่อหลีกเลี่ยงการจับกุม การจ่ายเงินจะจ่ายเป็นเดือน ๆ ละครั้งทุกเดือน บ่อนป่าที่เปิดใหม่อาจมีคนเล่นชนไก่เพียง 10 หรือ 20 คน อาจคิดว่าไม่ต้องจ่ายส่วย แต่ถ้ามีคนเล่นเพิ่มมากขึ้นถ้ายังไม่จ่ายส่วยให้เจ้าหน้าที่ในไม่ช้าก็จะถูกจับกุม เจ้าของบ่อนป่าหรือสนามชนไก่ไม่ว่าจะเป็นผู้มีชื่อเสียงหรือกว้างขวางเพียงใด ถึงแม้จะรู้จักกับเจ้าหน้าที่เป็นส่วนตัวแต่ถ้าไม่จ่ายเงินสุดท้ายก็ไม่พ้นถูกจับจากเจ้าหน้าที่ เพราะเจ้าหน้าที่ที่รู้จักอาจไม่เป็นคนจับเองแต่อาจบอกหรือให้คนอื่นมาจับแทนได้

นักพนันบางคนยังใช้กลไกในการพนันไก่อันเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับเงินที่ผิดกฎหมายของตน การที่อ้างถึงเงินที่ได้จากการพนันและยังมีผู้ที่ยืนยันถึงแหล่งเงินที่ได้มาได้อย่างเสมือนเป็นการรับรองเงินเหล่านั้น ตัวอย่างของนักพนันไก่อันในภาคตะวันออก จะเห็นได้จาก

หนังสือพิมพ์ที่ลงข่าวการจับกุมผู้ค้ายาเสพติดที่นำเงินที่ได้จากการขายยาไปซื้อไก่ชนในราคาแพง และพนันไก่ชน ยิ่งในปัจจุบันในบางพื้นที่กลุ่มพลังมวลชน โดยเฉพาะหัวหน้ากลุ่มเสื้อสีต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อข้าราชการในพื้นที่ การขออนุญาตเปิดบ่อนไก่ชนจึงเป็นเรื่องที่มีอาจปฏิเสธได้เลย แต่ขณะเดียวกัน ฝ่ายที่อยู่ตรงข้ามจะถูกเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและควบคุมระเบียบตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด (ดาวรุ่ง พงษ์ทองคำ, สัมภาษณ์, 8 สิงหาคม 2555)

เจ้าของสนามชนไก่จะมีพรรคพวกหรือเจ้านายสนับสนุนอยู่ แต่ขงใบอนุญาตก็ต้องใช้เส้น ถ้าคนทั่วไปไม่มีเงินไม่มีเส้นก็ไม่มีโอกาส คนเปิดบ่อนต้องจ่ายส่วยให้กับเจ้าหน้าที่ บางแห่งเจ้าของเป็นนักการเมืองท้องถิ่น น้อยที่สุดก็กำนันผู้ใหญ่บ้าน คนเหล่านี้มีอิทธิพลต่อข้าราชการ หรือมีเงินจนคนยอมรับ บางคนเป็นหัวคะแนนเพราะเป็นเจ้าของบ่อนทำให้รู้จักคนเยอะ บางคนก่อนเปิดบ่อนไก่อีกเปิดบ่อนไฟบ่อนไฮโลมาก่อนหรือบางคนเป็นเจ้ามือห่วยเจ้ามือบอลมีสายสัมพันธ์กับตำรวจอย่างดี บ่อนป่าต้องจ่ายให้ตำรวจไม่อย่างนั้นก็ถูกจับ ข้อแตกต่างของบ่อนป่าคืออยู่เป็นที่แน่นอน แต่บ่อนไฟบ่อนไฮโลหรือโดยเฉพาะบ่อนเต๋านี้ต้องย้ายที่ตลอดเปิดเล่นที่เดิมได้ไม่นาน (ประดับ รัชมิ, สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2555)

การดำเนินการบ่อนชนไก่แม้ว่าจะดำเนินการอย่างถูกกฎหมายแต่ก็จำเป็นที่ผู้ดำเนินการบ่อนชนไก่หรือผู้จัดการบ่อนต้องรู้จักและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้มีอำนาจหรือผู้มีอิทธิพลในพื้นที่เพื่อขอให้ช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกหรือทำหน้าที่ในการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐในระดับต่าง ๆ ผู้มีอำนาจอิทธิพลดังกล่าวถ้าจะขอให้จัดตั้งบ่อนก็จะดำเนินการได้สะดวกและสามารถลดค่าใช้จ่ายได้หรือที่เรียกว่า “ดีตัวเด็ก” หมายถึงมีนักการเมืองหรือผู้มีอำนาจอิทธิพลสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง ในกรณีบ่อนป่าที่ดำเนินการไประยะหนึ่ง เมื่อมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการเสียค่า “สินบน” ให้เจ้าหน้าที่ เจ้าของบ่อนชนไก่อีกจะแจ้งไปยังสายของเจ้าหน้าที่เพื่อขอยกเลิกกิจการ ซึ่งก็คือการยกเลิกจ่ายค่าส่วยนั่นเอง

ลักษณะความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นนี้ให้เห็นถึงการถืออำนาจที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ที่พนักงานของรัฐมีสิทธิบังคับใช้กับประชาชนจนเป็นเหตุให้ผู้ต้องการประกอบการบ่อนชนไก่อต้องไปขอให้ผู้มีอำนาจหรืออิทธิพลมาสนับสนุนกิจการ

ค่าใช้จ่ายในการขออนุญาตเปิดบ่อนชนไก่ บางแห่งต้องจ่ายเงินเพื่อขออนุญาตตั้งบ่อนชนไก่อถึง 300,000 บาท แต่ถ้ามีนักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลหนุนหลังอาจจะใช้จ่ายลดลง เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว บ่อนก็ตั้งอยู่ได้ แต่ถ้าอนุญาตเปิดให้มีการชนไก่อพร้อมกันทุกวันเสาร์หรือวันอาทิตย์ก็จะมีไก่อมาชนเป็นเหตุให้บ่อนชนไก่อต้องปิดกิจการ ส่งผลให้รายได้หายไป ดังนั้นบ่อนชนไก่อแต่ละแห่งจึงต้องเปิดทำการไม่ช้าวันกันเพื่อดึงลูกค้าเข้าบ่อนชนไก่อให้ดำเนินการต่อไปได้

ส่วนบ่อนชนไก่อื่นที่ต้องเปิดในวันที่ไม่ใช่วันเสาร์หรือวันอาทิตย์ต้องจ่ายค่าส่วยเพิ่มเนื่องจากผิดระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

ในกรณีที่เปิดบ่อนชั้ววันกัน บ่อนชนไก่ต้องตั้งอยู่ห่างกันเพื่อขยายรัศมีที่จะมีจำนวนไก่ชนเพียงพอที่จะเข้ามาชนในบ่อน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออนุญาตให้ตั้งบ่อนชนไก่แบบธุรกิจได้ไม่เกินอำเภอละ 1 แห่งแต่ในความเป็นจริงก็มีหลายอำเภอที่มีจำนวนไก่ชนมากกว่า 1 แห่ง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว เมื่อต้องการได้รับค่าส่วยหรือสินบนของเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้ขั้นตอนในการเปิดบ่อนมีความยุ่งยาก มีรายจ่ายสูง มีการตรวจสอบรายละเอียดพื้นที่ที่จะจัดตั้งบ่อนหลายชั้น เช่น ตรวจสอบทำเลที่ตั้ง ตรวจสอบความได้มาตรฐานของห้องน้ำ ตรวจสอบแบบแปลนการก่อสร้าง ตรวจสอบเจ้าของโฉนดที่ดินที่จะใช้เป็นสถานที่จัดตั้งบ่อนชนไก่ สภาพที่เกิดขึ้นเจ้าของบ่อนชนไก่หรือผู้เกี่ยวข้องกับบ่อนชนไก่หลายแห่งส่วนใหญ่จึงเป็นข้าราชการตำรวจ อดีตข้าราชการตำรวจ นักการเมืองระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น นักธุรกิจผู้มีอิทธิพล ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกอยู่เบื้องหลังแล้วให้บุตรหลานหรือญาติมิตรหรือพรรคพวกของตนเป็นผู้ดำเนินการแทน

ความสัมพันธ์เชิงอำนาจในบ่อนชนไก่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือเราสามารถแบ่งออกได้ 2 รูปแบบตามลักษณะของบ่อนไก่ชนคือ

1. ความสัมพันธ์เชิงอำนาจของบ่อนป่าหรือบ่อนบ้าน

1.1 ความสัมพันธ์แนวดิ่ง บ่อนป่าหรือบ่อนบ้านจะไม่ค่อยมีความชัดเจนเรื่องความสัมพันธ์ลักษณะเชิงอำนาจมากนัก ยกเว้นความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ่อนกับเจ้าหน้าที่รัฐที่มีหน้าที่มาเก็บค่าส่วย ซึ่งก็เป็นความสัมพันธ์เฉพาะการเข้ามาเก็บเงินที่เป็นค่าส่วยเท่านั้นหลังจากนั้นก็แยกกันไป เดือนใหม่ก็เข้ามาเก็บส่วยใหม่ ส่วนความสัมพันธ์กับคนที่เข้ามาในบ่อนก็เป็นลักษณะพึ่งอาศัยช่วยเหลือกัน

1.2 ความสัมพันธ์แนวนราบ คนที่เข้ามาใช้บริการจากบ่อนจะมีความสัมพันธ์กันชัดเจน เช่น

1.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างคนเลี้ยงไก่ชนด้วยกันเอง โดยทั่วไปคนเลี้ยงไก่ชนจะรู้จักกัน มีความเป็นเพื่อนกัน โดยเฉพาะในพื้นที่ใกล้เคียงกัน บางคนสามารถแลกเปลี่ยนพ่อพันธุ์ไก่ชนเพื่อนำมาผสมพันธุ์กับไก่ชนเพศเมียที่ซื้อมตนเองได้

1.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงไก่ชนกับบ่อนป่าจะเป็นการพึ่งพาซึ่งกันและกัน คือ บ่อนเป็นเวทีช้อมปล้ำไก่ชนเพื่อพัฒนาไก่ชนก่อนที่จะนำไปชนในบ่อนชนไก่ขนาดใหญ่ขึ้นไป ขณะเดียวกันเจ้าของผู้เลี้ยงไก่ก็จะอาศัยบ่อนป่าหรือบ่อนบ้านนี้เป็นแหล่งซื้อไก่เก่งหรือไก่ที่เห็นแว้วว่า

จะเป็นไก่อ่งหลังจากผ่านขั้นตอนการเลี้ยงเพื่อเป็นไกชนของชำ เจ้าของชำไกชนก็จะขอซื้อไกนั้นไปเข้าชำตนเอง

2. ความสัมพันธ์เชิงอำนาจของบ่อนชนไก่ที่ถูกกฎหมายหรือบ่อนชนไก่แบบธุรกิจ

2.1 ความสัมพันธ์แนวดิ่ง เจ้าของบ่อนชนไก่ จะอำนาจความสะดวกต่าง ๆ แก่เจ้าของชำไกต่าง ๆ เช่น แจกเครื่องดื่มทั้งเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เครื่องดื่มบำรุงกำลัง ข้าวสุกสำหรับให้ไกชน ไม่เก็บค่าบัตรผ่านประตูจากมือน้ำจำนวน 2 คน ไม่เก็บค่าบัตรผ่านประตูผู้หญิงที่เข้ามาในบ่อน เหล่านี้ คือ วิธีการสร้างแรงจูงใจให้คนเข้ามาใช้บริการในบ่อน ซึ่งจะช่วยสร้างรายได้ให้แก่บ่อนชนไก่ เมื่อบ่อนมีชื่อเสียง มีคนเข้ามาใช้บริการมากขึ้น จะก่อให้เกิดรายได้จากกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้นตามไปด้วย

บ่อนชนไก่จึงเป็นธุรกิจที่มีการลงทุนและหวังผลกำไรทั้งจากกิจการของบ่อนโดยตรง เช่น การขายบัตร การเก็บค่าน้ำจากวงเงินเดิมพัน การขายอาหาร ค่าจอดรถ ฯลฯ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายให้กับบ่อนที่ต้องลงทุน เช่น ค่าจ้างพนักงานในบ่อน กรรมการห้ามไก่ ฯลฯ ดังนั้นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในลักษณะนี้ชี้ให้เห็นถึงทัศนคติการมองของเจ้าของบ่อนชนไก่ที่มองผู้เข้ามาในบ่อนชนไก่เป็น “ลูกค้า” ที่จะสร้างรายได้ให้กับกิจการ

การสร้างเชื่อมั่นให้แก่พนักงานเป็นตัวชี้วัดสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่จะสร้างความมั่นใจให้แก่ลูกค้า เช่น การพนันจะไม่มีการโกงกัน ไม่มีตำรวจเข้ามาบุกจับ ไม่มีใครกล้าหนีพนัน เนื่องจากมีการพัฒนาระบบการตรวจสอบการผ่านประตูเข้าออก บางบ่อนชนไกมีระบบไอทีที่ทันสมัย เช่น มีกล้องวงจรปิดถ่ายรูปผู้เข้าบ่อนชนไก่เพื่อสร้างความมั่นใจ เจ้าของบ่อนชนไก่แบบธุรกิจจะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อให้เอื้ออำนวยต่อกิจการบ่อนชนไก่ไม่ให้มีปัญหาเรื่องการพนัน บางบ่อนจะจ่ายเบี้ยเลี้ยงให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อเข้ามารักษาความปลอดภัยหรือทำหน้าที่อำนวยความสะดวกด้านการจราจร เวลามีนายอำเภอคนใหม่ ผู้กำกับคนใหม่ เข้ามารับตำแหน่งในพื้นที่ เจ้าของบ่อนก็ต้องมีกระเช้าของขวัญไปต้อนรับแล้วแจ้งให้รับรู้ว่าตนเองมีกิจการบ่อนชนไกกำลังดำเนินการอยู่ และที่ผ่านมามีการจ่ายค่าส่วยอย่างไร เพื่อสร้างความมั่นใจให้เกิดแก่พนักงาน

2.2 ความสัมพันธ์แนวราบ พนักงานไกชนจะมีความเป็นเพื่อนกัน รู้จักกันเป็นส่วนใหญ่ แม้ว่าไม่มีการจัดรูปองค์กรที่ชัดเจนแต่ถ้ามีข้อมูลเกี่ยวกับไกชนก็จะให้ข้อมูลสื่อสารถึงกันโดยปกติในแต่ละชำจะมีพนักงานชนไกไม่น้อยกว่า 2-3 คน พนักงานเหล่านี้จะมีเวทีในการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องไกชนกันเป็นระยะๆ หลังจากที่เปรียบไกชนเรียบร้อยแล้วกลุ่มคนเหล่านี้จะวิเคราะห์ถึงประวัติความเป็นมาของไกชนว่าไกตัวนี้พันธุ์อะไร มาจากชำไหน มีประวัติความเป็นมาอย่างไร สาเหตุที่ต้องวิเคราะห์ชำไกด้วยเนื่องจาก “ชำไก” มีความสำคัญ และมีผลต่อการแพ้

ชนะของไก่ชน คือ ชุมไก่ชนที่เจ้าของมีเงินทุนมากก็จะสามารถซื้อไก่ชนเก่งๆมาชนได้ หรือสามารถลงทุนซื้อยากระตุ้นพลังของไก่ชนิดที่มีคุณภาพมาให้ไก่กินได้

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ทางสังคมของบ่อนชนไก่แต่ละประเภท

ประเภทบ่อนชนไก่	ความสัมพันธ์แนวดิ่ง	ความสัมพันธ์แนวราบ
1. บ่อนป่าหรือบ่อนบ้าน	เมื่อมีความประสงค์จะจัดตั้งบ่อนชนไก่ หลังจากพิจารณาแล้วพบว่าในบริเวณใกล้เคียงมีชุมไก่มากเพียงพอ ก็ไปขออนุญาตจากนายอำเภอและยินยอมที่จะจ่ายค่า “ส่วย” ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่รัฐ ที่มาเกี่ยวข้องกับเจ้าของบ่อนชนไก่ จะมีความสัมพันธ์กันเชิงอำนาจ เพื่อมารับสินบนหรือเก็บส่วย ถ้าบ่อนชนไก่แห่งไหนไม่จ่าย ตำรวจก็จะมาห้ามปราม ถ้ายังไม่เลิกหรือไม่จ่ายส่วยก็จะบุกจับกุมเจ้าของบ่อนและนักพนัน	คนในชุมชน เจ้าของชุมไก่จะนำไก่ชนมาชนกันเอง นำไก่ที่ตนเองเลี้ยงไว้มาซ่อมปล้ำเพื่อพัฒนาไก่ชนให้เก่งขึ้นก่อนที่จะนำออกชน ในบ่อนชนไก่แบบธุรกิจ ดังนั้นคนที่เข้ามาในบ่อนชนไก่จะเป็นคนที่รู้จักกัน มีความเป็นเพื่อนกัน รูปแบบการเล่นพนันไม่รุนแรง วงเงินเดิมพันไม่เกิน 10,000 บาท มีวงเงินเล่นนอกเฉลี่ยครั้งละประมาณ 30,000 บาท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการเล่นการพนันของไก่แต่ละคู่ที่จะสามารถจูงใจให้เล่นพนันเพียงใด
2. บ่อนชนไก่แบบธุรกิจ	การขออนุญาตจัดตั้งต้องขออนุญาตผ่านผู้ว่าราชการจังหวัด มีนักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลในพื้นที่สนับสนุนเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดตั้ง ต้องชำระเงินเป็นค่าจดทะเบียนจัดตั้งอย่างน้อยเป็นเงินประมาณ 300,000 บาท บ่อนเปิดให้ชนไก่ในวันเสาร์หรือวันอาทิตย์เดือนละไม่เกิน 2 ครั้ง เจ้าของบ่อนต้องชำระค่าธรรมเนียม	เจ้าของบ่อนชนหรือผู้จัดการบ่อนชนไก่จะเป็นผู้กว้างขวาง มีพรรคพวกเพื่อนฝูงมากทั้งเพื่อนที่เป็นนักพนันชนไก่ เจ้าของชุมไก่ รวมทั้งเจ้าของบ่อนชนไก่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน เพื่อติดต่อสื่อสารกันช่วยเหลือกัน ทั้งในด้านการเชิญชวนชุมไก่ชนเข้าบ่อนหรือชักชวนนักพนันเข้าเล่นพนันในบ่อนชนไก่ นักพนันชนไก่มิ

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ประเภทบ่อนชนไก่	ความสัมพันธ์แนวตั้ง	ความสัมพันธ์แนวราบ
	ต่อนายอำเภอสังเวียนชนไก่ละ 250 บาท แต่ได้เปิดดำเนินการมากกว่า 2 ครั้งต่อเดือนหรือเปิดให้มีการชนไก่ในวันอื่นที่ไม่ใช่วันเสาร์หรือวันอาทิตย์ ต้องจ่ายค่าส่วยแก่เจ้าหน้าที่รัฐเพิ่ม ตามจะตกลงกัน เช่น บ่อนชนไก่แห่งหนึ่งต้องจ่ายเพิ่มถึงเดือนละ 40,000 บาท	ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ส่วนใหญ่เป็นเพื่อนที่รู้จักกันแต่เล่นพนันกัน ความสัมพันธ์แบบเพื่อนเล่นพนันของนักพนันจะช่วยกันเพื่อ “ออกตัว” ให้ตนเองเสียพนันน้อยลง มือน้ำของแต่ละซุ้มไกก็รู้จักเป็น เพื่อนกันเนื่องจากเพราะพบหน้ากันหลายครั้ง

โดยสรุปแล้วการชนไก่นับตั้งแต่อดีตก่อนมีพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ในชุมชนต่าง ๆ ก็มีการละเล่นชนไก้อยู่แล้วเป็นการละเล่นเชิงวัฒนธรรมที่มีคุณค่าในด้านการอยู่ร่วมกันและแสดงออกถึงความเป็นชุมชน มีการพนันขันต่อเหมือนกันแต่ไม่รุนแรงซับซ้อนการเล่นพนันเพื่อสร้างความตื่นเต้นเร้าใจในการเล่นชนไก่นั้น ไม่รุนแรงเช่นปัจจุบัน เป็นการละเล่นที่ควบคุมโดยธรรมชาติของไก่ การประกอบอาชีพของชุมชนและอยู่ภายใต้การควบคุมของชุมชน เป้าหมายเล่นการพนันเพื่อความสุขสนานและพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในชุมชน ในบางครั้งการชนไก็ยังเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์เมื่อเกิดกรณีบนบานศาลกล่าวเพื่อให้ตนเองหรือคนในครอบครัวบรรลุสิ่งที่ต้องการ หลังจากมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ความหมายของการละเล่นชนไก่เปลี่ยนไป มีพัฒนาการที่เป็นระบบมากขึ้น รูปแบบการพนันที่เคยเล่นเพื่อความสุขสนานและสร้างความตื่นเต้นในการเล่นชนไก่เปลี่ยนไปเป็นมีเป้าหมายเพื่อพนันเอาเงินของฝ่ายตรงข้ามมากขึ้น โดยเฉพาะบ่อนชนไก่ที่ต้องขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายที่มีค่าใช้จ่ายในการขออนุญาตได้พัฒนามาเป็นระบบธุรกิจที่มีการลงทุนต้องการกำไร บุคคลที่เข้ามาใช้บริหารในบ่อนชนไก่ได้เปลี่ยนสถานภาพจากเดิมที่เป็นเพื่อนมีความเป็นชุมชนเปลี่ยนไปเป็นลูกค้าที่จะสร้างรายได้ให้แก่เจ้าของธุรกิจ เจ้าของบ่อนชนไก่ใช้การชนไก่เป็นเครื่องมือในการสร้างรายได้ให้กับธุรกิจตนเอง มีการพนันชนไก่เป็นกิจกรรมสร้างแรงดึงดูดให้คนที่ชอบเสี่ยงโชคหรือต้องการสร้างความร่ำรวยแบบง่าย ๆ เข้าไปสู่กระบวนการ นักพนันชนไก่ที่เป็น

เขียนนั้นสามารถสร้างรายได้จากการได้พิน ผู้เสียพินเมื่อเข้าสู่กระบวนการนี้คือเจ้าของไก่อชน นกพินในพื้นที่และนกพินสมัครเล่น

ผลที่เกิดขึ้น ชุมชนหรือสังคมไม่สามารถควบคุมได้แต่มีพระราชบัญญัติที่เป็นกฎหมาย ทำหน้าที่กำกับควบคุมซึ่งก็มีช่องโหว่ให้เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องใช้เป็นเส้นทางในการสร้างรายได้ นอกเหนือจากนี้ตั้งแต่การขออนุญาตจัดตั้ง การเก็บส่วยเนื่องเพราะบ่อนชนไก่ทำผิดระเบียบเพื่อให้กิจการบ่อนชนไก่สามารถประกอบอยู่ได้ ระบบความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ระหว่างเจ้าของบ่อนชนไก่กับผู้มีอำนาจตามกฎหมายและเจ้าหน้าที่รัฐ

อย่างไรก็ตาม ทิศทางและแนวโน้มในอนาคตบ่อนชนไก่และการพนันชนไก่จะยังคง มีอยู่และมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นเมื่อระบบคุณค่าที่แท้จริงถูกละเลยแต่ให้ความสำคัญกับระบบ กฎหมายมาบังคับควบคุมโดยไม่ให้ความสนใจผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อภาพรวมของสังคม มีปัจจัย หลายอย่างที่น่าสนใจให้ขบวนการนี้ขยายวงและสามารถคงอยู่ได้ เช่น ความต้องการเล่นการพนัน ของคนไทยขยายมากขึ้นทั้งจำนวนคนเล่นทั้งเพศและวัย เมื่อระบบเศรษฐกิจทุนนิยมเห็นเงินเป็น สิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิตความต้องการได้เงินแบบง่ายนับวันจะมีมากขึ้น นโยบายรัฐที่มุ่งสร้าง เศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งสามารถพึ่งตนเอง แต่ได้มีส่วนผลักดันให้ทรัพยากร ไก่ชนเพิ่มจำนวน มากขึ้น

การชนไก่กับบริบททางวัฒนธรรม

การชนไก่กับบริบททางวัฒนธรรมในฐานะที่วัฒนธรรมเป็นระบบความคิดความเชื่อ (Way of Thinking) กล่าวคือ การชนไก่เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของคนไทยที่สืบสานมาตั้งแต่ปู่ย่า ตายายหรือบรรพบุรุษ ในสมัยก่อนการตีไก่จะเล่นกันในวันพระหลังเสร็จจากการทำบุญ วัดที่เป็นแหล่งพบปะของคนทุกคนไม่ว่าจะอยู่หมู่บ้านใดไม่ว่าใกล้หรือไกลต่างพากันมาทำบุญที่วัดในวันพระ เมื่อเสร็จภาระกิจการตีไก่จึงเป็นการพักผ่อนหย่อนใจหรือเกมกีฬาของผู้คนในชุมชนนั้น ปู่เล่าว่าในสมัยหนุ่ม ๆ จะนำไก่ไปตีที่ลานวัดหลังเลี้ยงพระเพลแล้ว ได้ทุนวัดจะมีสุ่มไก่อวางไว้ เพื่อครอบไก่ตอนไปทำบุญ หลังจากเสร็จงานก็จะนำไก่ไปเปรียบกับคนในหมู่บ้านอื่นที่นำไก่มา (ดาวรุ่ง พุ่มทองคำ, สัมภาษณ์, 8 สิงหาคม 2555)

ในสมัยโบราณการชนไก่ไม่ใช่การพนัน แต่ชาวบ้านใช้การชนไก่เป็นการละเล่นหรือเป็น กีฬาเพื่อหาความสุข ในสมัยโบราณจะตีไก่เฉพาะวันพระ ชาวบ้านจะไม่ไปทำนาหรือไปเก็บเกี่ยว ข้าวเพราะถ้าไปทำนาจะเหยียบย่ำพระแม่โพสพที่ชาวบ้านเคารพและบูชา และในเดือน 10-11 ต้น ข้าวจะตั้งท้องหมายถึงต้นข้าวจะออกรวงเมล็ดข้าว ดวงตะวันจะอ้อมข้าวเพราะเกรงใจแม่ พระโพสพที่ตั้งท้องซึ่งเป็นความเชื่อของชาวไร่ชาวนาในสมัยโบราณ ฉะนั้นในวันพระชาวนา

จะไปวัดทำบุญในตอนเช้าและกลับบ้านในตอนสาย หลังเสร็จจากการทำบุญชาวบ้านที่มาร่วมกันทำบุญและได้พบปะเจอจะเจอกันจึงหาความเพลิดเพลินหรือหากิจกรรมทำร่วมกัน การพักผ่อนหย่อนใจในสมัยนั้น ไฟฟ้ายังมีไม่ทั่วถึง ทิวหรือวิทยุก็ยังเป็นของหายาก วิธีเดียวที่จะหาความเพลิดเพลินได้คือหาที่พามาเล่น การชนไก่จึงเป็นเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ชาวบ้านสามารถจัดหาได้โดยไม่ต้องลงทุนมากมาย (ดาวรุ่ง พุ่มทองคำ, สัมภาษณ์, 8 สิงหาคม 2555)

คนไทยในอดีตอยู่ในสังคมเกษตร คนส่วนใหญ่ตามชนบทมีอาชีพทำไร่ทำนา การทำไร่ทำนาในสมัยก่อนส่วนใหญ่ทำเก็บไว้กินเอง ส่วนที่เหลือจะนำไปขายหรือแลกกับสินค้าอื่น จากที่คนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร จึงมีการทำนาในภาคตะวันออกมาก เช่นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี หรือระยอง มีนาข้าวมากกว่าอย่างอื่น ในวันพระชาวบ้านจะไม่ออกไปทำนา จะหยุดใช้ควายโดยมีความเชื่อว่าควายจะได้ไม่เหยียบย่ำเมล็ดข้าวในนาเพื่อแสดงความเคารพต่อแม่พระโพธิสัตว์ ชาวบ้านจะไปทำบุญที่วัดเพราะวันพระไม่มีพระออกเดินบิณฑบาต คนส่วนใหญ่จะไปวัดกันเกือบทุกบ้าน คนเฒ่าคนแก่ หนุ่มสาวหรือเด็กจะไปวัดกันหมด หลังจากทำบุญตอนเช้าคนเฒ่าคนแก่ก็จะถือศีลฟังพระเทศน์ต่อ ส่วนคนหนุ่มสาวก็จะชวนกันไปตลาดที่อยู่ใกล้วัดกัน พวกหนุ่ม ๆ ที่เหลือจะจับกลุ่มพูดคุยหรือหาเรื่องพักผ่อนหย่อนใจทำ บางคนก็เลี้ยงไก่ไว้ก็จะนำไปมาที่วัดเพื่อหาคู่ชนเป็นการหาความสนุกตื่นเต้นตามชอบ คนที่มีไก่จะนำไปมาเปรียบและชนกันเพื่อความสนุกสนาน บางครั้งก็มีการทำพนันกันบ้างเช่น ถ้าไก่ตัวไหนแพ้ก็จะถูกนำไปเป็นอาหารเลี้ยงกัน นอกจากเดิมพันของการชนไก่แล้ว ไก่ที่ชนะจะนำความภาคภูมิใจให้กับเจ้าของเป็นอันมาก เจ้าของไก่จะหวงแหนไก่ชนของตนยิ่งกว่าสมบัติอื่นใดที่มี การมีไก่ชนที่เก่งนอกจากนำความภูมิใจให้กับเจ้าของแล้ว ยังทำให้คนอื่น ๆ อยากคบหารู้จักเพื่อขอติดตามไก่ที่ชนะไปตียังสนามอื่นต่อไป การชนไก่ในสมัยนั้นจะเฉพาะวันพระและหลังการเก็บเกี่ยวคือช่วงหลังออกพรรษา ช่วงทำนาไม่ตีไก่เลยเพราะต้องไปทำนาทำให้ไม่มีเวลา บางคนที่มีไก่เก่งจะเที่ยวหาคู่ตีจากถิ่นอื่น คนในท้องถิ่นของตนจะร่วมเดินทางไปด้วยเพื่อเชียร์ไก่ในหมู่บ้านตน ยังไปตีต่างถิ่นแล้วชนะทุกคนจะดีใจและฉลองกันเต็มที่ (พงศกร เอื้อพรพาณิชย์, สัมภาษณ์, 14 สิงหาคม 2555)

ในสมัยโบราณ คนเลี้ยงไก่ชนจะมีชื่อเรียกหรือได้รับการยกย่องจากคนในสังคมไก่ชนว่า “นักเลงไก่ชน” ซึ่งเป็นการยกย่องจากความเป็นจริง นักเลงไก่ชนสมัยก่อนจะเป็นคนที่มีลักษณะเป็นนักเลงลูกทุ่ง พูดตรงไปตรงมา กล้าหาญและจริงใจ นักเลงไก่ชนในสมัยนั้นจะนำไก่มาชนในบ่อนหรือสังเวียนใดก็ตาม จะไม่เล่นเดิมพันราคาแพงแต่จะเน้นที่การแพ้ชนะของไก่ที่ชน เพราะถ้าไก่ที่ชนชนะนั้นหมายถึงความภาคภูมิใจในชัยชนะที่ได้มา นักเลงไก่ชนจะมองว่าไก่ที่ชนเป็นเสมือนตัวแทนของตนในการต่อสู้ ผลการต่อสู้แพ้ชนะเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการชนไก่ในสมัยนั้น

ไก่อที่ชนะเปรียบได้กับตนเองได้รับชัยชนะเอง ในปัจจุบันคนที่ตีไก่อกลับได้รับการเรียกขานว่า “เขียนไก่อชนะ” คำว่าเขียนเ็นความหมายถึงผู้วิเศษที่อาจยังรู้อนาคตหรือรู้อนาคตก็ได้ เขียนอาจแปลว่าผู้ที่มีความสามารถพิเศษเหนือคนอื่น ๆ ที่สามารถเนรมิตหรือดลบันดาลสิ่งต่าง ๆ ได้ ดังนั้นในการชนไก่อ เขียนไก่อชนะก็คือคนที่สามารถทำให้ไก่อชนะได้ไม่ว่าจะด้วยวิธีใด ๆ เขียนในที่นี้ยังหมายถึงนักพนันที่เรียกว่าเขียนพนันอีกด้วย ดังนั้นการเรียกคนที่เล่นหรือเลี้ยงไก่อว่า เขียนไก่อชนะย่อมหมายถึงนักพนันไก่อที่มีความต้องการจะชนะได้เงินเดิมพันเท่านั้น เขียนไก่อชนะต้องทำทุกวิธีการที่จะให้ไก่อของตนชนะ ซึ่งปัจจุบันมีการใช้ยาได้ไปเพื่อให้ไก่อมีกำลังและอดทนมากขึ้น เขียนไก่อชนะไม่สนใจว่าผลของการใช้ยาจะสร้างผลข้างเคียงหรือทำให้ไก่อเกิดอะไรขึ้นในเวลาต่อไป เขียนไก่อชนะต้องการเพียงเงินเดิมพันที่ชนะจากการชนไก่อเท่านั้น (พงศกร เอื้อพรพาณิชย์, สัมภาษณ์, 14 สิงหาคม 2555)

สรุปท้ายบท

ผลการศึกษาในบทนี้สามารถสรุปได้ว่า การพนันชนไก่อในภาคตะวันออกเป็นกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กับบริบททางสังคมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง และวัฒนธรรม ดังนั้นการพนันชนไก่อมีความสัมพันธ์กับบริบททางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกในปัจจุบัน เนื่องจากไก่อมีความสัมพันธ์กับชีวิตเศรษฐกิจที่เน้นการทำนาของคนในภาคตะวันออกดังคำพังเพยที่ว่า “เสร็จการทำนา ก็กัดปลาชนไก่อ” เป็นต้น ในภาพเศรษฐกิจปัจจุบันที่มีลักษณะเป็นเศรษฐกิจแบบตลาดเราจะพบว่าไก่อไม่ใช่เป็นเพียงกิจกรรมเพื่อความบันเทิงแต่ได้ถูกวางไว้เป็นอาชีพเพื่อตลาดคือ เพื่อการซื้อขาย เช่น การเลี้ยงไก่อเพื่อเป็นอาชีพ ทั้งในตลาดต่างประเทศและในประเทศ อาทิ อินโดนีเซีย บรูไน กัมพูชา มาเลเซีย นอกจากนี้ การเลี้ยงไก่อเป็นอาชีพยังมีลักษณะที่มีผลต่อเนื่อง (Linkage Effect) ตามมาที่สำคัญคือ การขยายตัวของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงไก่อ เช่น ร้านขายยาไก่อและอุปกรณ์เกี่ยวกับไก่อ เป็นร้านเล็ก ๆ จำหน่ายยาและเวชภัณฑ์เกี่ยวกับการเสริมพลังให้กับไก่อ ยาบำรุงไก่อ และมียุอุปกรณ์เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่อทุกชนิด เป็นต้น

การพนันชนไก่อมีความสัมพันธ์กับบริบททางการเมืองของภาคตะวันออกในปัจจุบัน เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างการแข่งขันไก่อกับบริบททางการเมืองในที่นี้ หมายถึง บทบาทของไก่อกับความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจระหว่างคนและกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคมของภาคตะวันออก รวมถึงความสัมพันธ์กับรัฐที่แสดงออกมาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ระเบียบ กฎหมาย นโยบาย ที่เกี่ยวกับไก่อ เป็นต้น ส่วนความสัมพันธ์ไก่อกับอำนาจในภาคตะวันออกซึ่งหมายรวมถึงอำนาจทั้งที่

เป็นทางการและไม่เป็นทางการนั้นเราจะพบว่า มีความสัมพันธ์กันคือ เราพบว่า ในภาคตะวันออก จะเห็นได้ชัดเจนว่า ผู้เป็นเจ้าของสนามชนไก่ส่วนมากจะเป็นนักการเมืองในท้องถิ่นหรือหัวคะแนน ดังนั้น ความสัมพันธ์กับระบบอำนาจจึงชัดเจนยิ่ง นอกจากนี้ เจ้าของสนามชนไก่อังต้องสายสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่รัฐเพื่ออาศัยการเกื้อหนุนช่วยเหลืออีกด้วย เจ้าของบ่อนป่าหรือแม้แต่สนามชนไก่ที่ได้รับอนุญาตจำเป็นต้องมีค่าใช้จ่าย (ส่วย) ให้กับผู้รักษากฎหมาย ความสัมพันธ์ดังกล่าวจึงเป็นการสร้างอิทธิพลโดยมีอาจปฏิเสธได้

การดำเนินกิจการบ่อนชนไก่แม้ว่าจะดำเนินการอย่างถูกกฎหมายแต่ก็จำเป็นต้องที่ผู้ดำเนินการบ่อนชนไก่หรือผู้จัดการบ่อนต้องรู้จักและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้มีอำนาจหรือผู้มีอิทธิพลในพื้นที่เพื่อขอให้ช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกหรือทำหน้าที่ในการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐในระดับต่าง ๆ ผู้มีอำนาจอิทธิพลดังกล่าวถ้าจะขอให้จัดตั้งบ่อนก็จะดำเนินการได้สะดวกและสามารถลดค่าใช้จ่ายได้หรือที่เรียกว่า “ตีตัวเด็ก” หมายถึง มีนักการเมืองหรือผู้มีอำนาจอิทธิพลสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง ในกรณีบ่อนป่าที่ดำเนินงานไประยะหนึ่ง เมื่อมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการเสียค่า “สินบน” ให้เจ้าหน้าที่ เจ้าของบ่อนชนไก่อีกจะแจ้งไปยังสายของเจ้าหน้าที่เพื่อขอยกเลิกกิจการ ซึ่งก็คือการยกเลิกจ่ายค่าส่วยนั่นเอง

กล่าวโดยสรุปแล้วความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจในการพนันไก่อันเมื่อพิจารณาจากรูปแบบของบ่อนชนไก่สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจของบ่อนป่าหรือบ่อนบ้านและความสัมพันธ์เชิงอำนาจของบ่อนชนไก่ที่ถูกกฎหมายหรือบ่อนชนไก่แบบธุรกิจ

1. ความสัมพันธ์เชิงอำนาจของบ่อนป่าหรือบ่อนบ้านซึ่งมีความสัมพันธ์ 2 รูปแบบคือ ความสัมพันธ์แนวตั้งและแนวนอน ในความสัมพันธ์แนวตั้งนั้นเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าบ่อนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อมาเก็บส่วยเป็นหลัก ส่วนความสัมพันธ์แนวนอนจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างคนเลี้ยงไก่อันด้วยกันหรือซุ่มไก่อันกับบ่อนป่าซึ่งมีลักษณะพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

2. ความสัมพันธ์เชิงอำนาจของบ่อนชนไก่ที่ถูกกฎหมายหรือบ่อนชนไก่แบบธุรกิจ ในความสัมพันธ์แนวตั้งนั้นเป็นความสัมพันธ์อันดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อเอื้ออำนวยต่อการกิจการบ่อนชนไก่ ไม่ให้มีปัญหาในเรื่องการพนันระหว่างชนไก่ เช่น การขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจรักษาความปลอดภัยโดยมีการจ่ายเบี้ยเลี้ยงเป็นทางการ เป็นต้น ส่วนความสัมพันธ์แนวนอนจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างนักพนันชนไก่อันด้วยกันบนฐานของความเป็นเพื่อน

การพนันชนไก่อันมีความสัมพันธ์กับบริบททางวัฒนธรรมของภาคตะวันออกในปัจจุบัน เนื่องจากการชนไก่อันกับบริบททางวัฒนธรรมในฐานะที่วัฒนธรรมเป็นระบบความคิดความเชื่อ

Way of Thinking) กล่าวคือ การชนไก่เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของคนไทยที่สืบสานมาตั้งแต่ปู่ย่า ตายายหรือบรรพบุรุษ ในสมัยก่อนการตีไก่จะเล่นกันในวันพระหลังเสร็จจากการทำบุญ วัดที่เป็น แหล่งพบปะของคนทุกคนไม่ว่าจะอยู่หมู่บ้านใดไม่ว่าใกล้หรือไกลต่างพากันมาทำบุญที่วัดในวันพระ เมื่อเสร็จภาระกิจการตีไก่จึงเป็นการพักผ่อนหย่อนใจหรือเกมกีฬาของผู้คนในชุมชนนั้น ปู่เล่าว่าในสมัยหนุ่ม ๆ จะนำไก่ไปตีที่ลานวัดหลังเลี้ยงพระเพลแล้ว ได้ทุนวัดจะมีส้มไก่วางไว้เพื่อ กรอบไก่คอนไปทำบุญ หลังจากเสร็จงานก็จะนำไก่ไปเปรียบกับคนในหมู่บ้านอื่นที่นำไก่มา

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University